

1955 FEB 11
Jövő mérnöke

244 A BUDAI HARCOK*

A bekerített ellenség utolsó menedékhelye Buda központja volt. A németek még mindig reménykedtek a kívülről jövő segítségben, ezért különös csökkönnyűséggel védték a városnak ezt a részét.

Pesten is nagyon nehéz utcai harcok voltak, de a Duna jobbpartján még sokszorosán nehezebbnek bizonyultak.

Budát nagyszerűen berendezték a védelemre. Buda maga — valóságos természetes erődítmény. Lépten-nyomon magas felüljáró erős kővére bukkanunk — hol hosszú, homályos alagutat találunk, hol meg kanyargós lépcsőt, amely a kőves hegyoldalon vezet felfelé. Csaknem minden házat kőfal vesz körül, de a házak is régi építésűek, még a nehéz ágyűvedékek sem fogják őket. Sok régi bástya és várfal van itt, tartósság tekintetében nem maradnak el semmiféle kiserőd mögött. Falaik védelme alatt biztosan rejtőzhetnek az ember bármiféle tűz elől...

Gárdistáink a királyi vár felé nyomulva, kijutottak a bécsi országút közélébe. Ez egyike a legfontosabb országutaknak; a németek minden erővel védték. Gárdistáinknak az erődítmények egész rendszerét kellett elfoglalniok, hogy megszállhassák az utat.

Ennek a védelmi rendszernek központi erődítménye volt a dombon lévő régi kastély, melyről egész Budát be lehetett látni. A domb lábánál három ötemeletes ház állt; a németek igen megerősítették őket. Az út másik oldalán mindenféle műszaki erődítméssel láttak el három háztömböt. Mindez földalatti járattal volt összekötve és a kastélytól hosszú alagút vezetett egyenesen a királyi várhoz.

Kérdetben a gárdisták magát a kastélyt próbálták elfoglalni. A Föld utcából nehéz lövegekkel lőtték a falait. A kőszilánkok messzire szerteszét fröccsentek és a robbanások nyomán valósággal ragya borította a falakat. De mielőtt sikerült áttörniük, sok tucatnyi lövedéket kellett felhasználniuk. Amikor pedig végre áttörtük a falat, mögötte második, még erősebb fal lett láthatóvá. A tüzérség beszüntette a tüzelést és elhatározta, hogy robbanóanyagot használnak.

Az éjszaka leple alatt egy utászcsoporthoz 800 kilogramm robbantótöltetet rakott a fal tövébe. A robbanás hatalmas ereje megreszkettette az egész dombot, de a kastély kibirta. Még a robbanóanyag sem tudta legyőzni ezt a hatalmas épületet, amelyet mintha egyetlen tömből faragtak volna.

A következő éjszakán új fogást pró-

báltunk ki. A domb oldalán felkúsztak Karotics százados katonái. A falakon át többfelől gyújtópalcokat dobtak be. A kastély fölött lángnyelvek csaptak fel és messze bevilágították a környéket.

Azt hittük volna, hogy a németek most már kénytelenek lesznek távozni. A kastély védői a tűz elől menekülve, a földalatti bejáratokhoz futottak, s amikor a tűz kialudt, ismét visszatértek a kiégett épületbe. A kastély folytatta a védekezést. Az a bátor kísérlet, hogy előlről, rohammal vegyünk be, szintén eredménytelen maradt.

Maradt a megkerülés lehetősége. A kastélyt ostromló alegységek parancsnokai hozzáfogtak, hogy egy gondosan kidolgozott tervet hajtsanak végre.

Ribak százados rohamcsoportjai délkeletre húzódtak és kemény harcok után elfoglalták néhány háztömböt. Ezzel a németek megerősített területe mögé kerültek.

A Szél utcában a gárdisták élesen nyugatra fordultak s az országút felé nyomultak előre. Lépésről-lépésre közeledtek a megerősített negyedhez, amelyben a kastély volt. Amikor meglátták ennek a háztömbnek első házait, amelyekben az ellenség balszárnya volt, Kucserenko gárdaszázados friss százada rohamra indult. A század — tovább fejlesztve Ribak gárdistáinak sikerét — estére teljesítette feladatát. Az első háztömböt elfoglalták.

A következő napon Ribak és Kucserenko rohamcsoportjai közösen indultak rohamra. Kézitusában legyőzték az ellenséget, füstfüggöny leple alatt behatoltak a házakba és estig két másik háztömböt tisztítottak meg a németektől; ezzel kiérték az országútra. Most már hátulról megrohmozhatták a hatemeletes házat és a kastélyt.

Alkonyatkor Kucserenko és Kolo-

gyezni katonái egy lendülettel átszelték az országutat és a tüzérség erős támogatásával elfoglalták a szélső, ötemeletes házat; ezzel elvagták a védők útját dél felé. A németeket bekerítés fenyegette és ez a veszély megtörte macacsságukat. A házak helyőrsége igyekezett kihasználni az egyetlen még szabad utat, mely felfelé, a várba vezetett. Gárdistáink a menekülő ellenség nyomában behatoltak a kastélyba. Először a hitleristák fegyverüket eldobálva, a földalatti folyosón a királyi várba vonultak vissza. Az erődítmény elesett...

A szovjet gyalogosok minden irányból közeledtek Buda középpontja felé. Február 7-én elesett az ellenségnek legnagyobb erődítménye Buda nyugati részén, a széles terület fölött uralkodó Sashegy. A gárdisták három oldalról indított egyidejű rohammal néhány óra alatt megtörték a hegyet megszálló ellenség ellenállását. Február 9-én ugyanaz a gárdista alegység megtisztította az ellenségtől a Farkasréti temetőt. A front a budapesti „katlan” utolsó erődítményvonalához közeledett. Ez a vonal a Déli-vasút mentén volt építve,

Estére Szmirnov ezredes és gárdistái elértek a Műegyetem hatalmas épületéhez. Rövid, heves csapással kiverték az ellenséget a Műegyetem megerősített épületéből. A németek a Duna mentén északra vetették magukat, visszavonultak a királyi vár körzetébe.

Beljak őrnagy gárdistái azonban északról megkerülték a Gellértheget és elvagták a németek útját. A Műegyetem felől visszavonuló németeket teljesen megsemmisítették. Ezalatt odaérkezett Bisztrov százados zászlóaljja is. A százados a Duna mentén azonnal délnek indította alegységét, hogy találkozzék a Műegyetemet elfoglaló katonákkal.

A Gellérthegy így gyűrűbe került. A hegy lábánál, az erődítmény feljártánál már befészkelte magát az első alegység, Bahtyin százados parancsnoksága alatt. Megérkezett a tüzérség. A legközelebbi órákban el kellett dölnie Buda sorsának...

Utcai harc a romok között.

* Részletek Szmirnov: Harcban Budapest c. regényéből.